

DEPARTAMENT DE MÚSICA,
ARTS ESCÈNIQUES I DANSA

Batxillerat d'Arts Escèniques, Música i Dansa a l'Institut XXV Olimpíada Barcelona¹

Per Josep Anton Rodríguez Collado²

Disposar de la vida d'Arts Escèniques, Música i Dansa la Batxillerat és un repte per a l'Institut XXV Olimpíada per la seva novetat. No hi ha materials per a les matèries de modalitat a impartir, ni hi ha experiències prèvies.

El Batxillerat d'Arts en la via d'Arts Escèniques, Música i Dansa és una novetat total, una estrena universal en el nostre País com ho fou la incorporació de la música a l'Ensenyament Secundari Obligatori amb la LOGSE i, ara, que ja portem cinc cursos de la seva implantació podem dir que ha estat una incorporació molt positiva a l'ensenyament pots obligatori.

Es tracta d'un batxillerat, per tant, un gruix de matèries troncal que coincideixen amb totes les vies d'aquests estudis post obligatoris, a saber, llengües Catalana, Castellana i llengües Estrangeres, Ciències per al món contemporani, Educació física, Filosofia i Ciutadania, Història, Història de la filosofia i Treball de recerca.

La novetat d'aquesta via del batxillerat rau en les matèries de modalitat que són: Anàlisi musical, Anatomia aplicada, Arts escèniques, Cultura audiovisual, Història de la música

---

¹ Reproducció de l'article Rodríguez Collado, Josep Anton. *Batxillerat d'Arts Escèniques, Música i Dansa a l'Institut XXV Olimpíada*. a "Perspectiva Escolar. Música, Mestre!". Barcelona: Ed. Rosa Sensat. Núm. 372 - Novembre / Desembre 2013. Pàg. 40-45.

² Josep Anton Rodríguez Collado, nascut a Gavà el 1960, és professor de música en el Departament de Música, Arts Escèniques i Dansa de l'Institut públic XXV Olimpíada de Barcelona, on exerceix com a docent i, també, com a director. Compositor, organista i cantor; ha col·laborat en publicacions musicals al CPL de Barcelona i a l'OCP d'Oregó. Ha participat com a cantant en cors i corals i a l'Orfeó Català i n'ha dirigit. Llicenciat en Teologia (a la Facultat de Teologia de Catalunya) i Comunicació Social (a la UPF) i amb titulació superior de música com a professor de Solfeig, Harmonia i Acompanyament i titulat en grau mig com a professor de Piano i de Cant. Actualment realitzant un doctorat a la UPF i exercint d'organista i cantor en una parròquia de Barcelona, a més de la direcció i la docència a l'Institut XXV Olimpíada.

DEPARTAMENT DE MÚSICA, ARTS ESCÈNIQUES I DANSA

i de la dansa, Llenguatge i pràctica musical, Literatura catalana, Literatura castellana i Literatura universal; d'aquestes matèries les més pròpies són l'Anàlisi, l'Anatomia, les Arts escèniques, el Llenguatge i la Història de la música i de la dansa.

Els objectius generals del batxillerat són els que marquen la normativa, és a dir,

El batxillerat ha de contribuir a desenvolupar en els alumnes i les alumnes les capacitats que els permetin assolir les competències generals del batxillerat referents a uns coneixements, estratègies i valors que es poden considerar de formació bàsica d'acord amb l'edat de l'alumnat de batxillerat i, unes competències específiques relacionades amb l'art pel que fa a conceptes específics, llenguatge, habilitats i criteris que permeten una aproximació al món de les arts, en concret, de les arts escèniques, la música i la dansa.

Els objectius programats per al batxillerat es poden trobar en el currículum del batxillerat publicat i d'abast per a tothom, pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Pel que fa a les matèries de modalitat els objectius que es pretenen assolir són els que permeten conèixer el món de les Arts escèniques, la Música i la Dansa per a posteriors formacions en aquests camps artístics.

La pretensió del Batxillerat d'Arts escèniques, música i dansa.

Situada aquesta via del Batxillerat, presentem quina ha estat l'aposta que s'està realitzant a l'institut XXV Olimpíada.

Es va demanar l'autorització corresponent per a la implantació d'aquesta via del batxillerat el primer curs que es va posar en marxa i des del primer moment es va planificar perquè l'alumnat pogués cursar les matèries de modalitat, sempre des d'una visió clara que es tracta d'un batxillerat i no pas d'uns estudis específics d'arts escèniques, ni de música ni de dansa.

DEPARTAMENT DE MÚSICA, ARTS ESCÈNIQUES I DANSA

El batxillerat d'Arts escèniques, música i dansa ha de ser un tast per a l'alumnat, com ho són les altres vies de batxillerat, que permeti una orientació cap a la professionalització posterior en aquests camps, o que permeti una reflexió, a l'alumnat, sobre la conveniència de dedicar-se a l'art escènic, musical o del moviment.

Aquesta matisació ha comportat i comporta un treball constant amb l'alumnat que, fàcilment, confon el batxillerat amb uns estudis específics en el camp escènic o musical o de la dansa.

Tot i ser un batxillerat hem volgut a l'Institut XXV Olimpíada que no es quedés en uns estudis teòrics de les arts escèniques, la música i la dansa i, és per això, que, a més d'abordar la teoria de la posada en escena, de l'anàlisi musical i del llenguatge musical, del moviment i de la història des d'una visió musical i de la dansa, s'ha volgut, des del primer curs d'aplicació, que la teoria tingués una part pràctica i per a això es realitzen, al llarg del curs, unes posades en escena tant teatrals, musicals com de moviment de petit format, sigui a classe davant de públic, sigui en les "Tardes d'art amb alumnes del XXV Olimpíada" que es convoquen trimestralment obertes a tothom i fora d'horari escolar. I, a més, a final de curs de 2n de batxillerat, això és, a finals d'abril o principis de maig es fa la interpretació en un teatre públic d'un musical, amb tots els ingredients que requereix l'actuació escena en directe: text, gest, maquillatge, música en viu, ball, escenografia, distribució de localitats, màrqueting, etc., és a dir, es fa una aplicació de la teoria a la pràctica i, com hem dit, un tast de tots els oficis que es poden derivar del món de les Arts Escèniques, Musical i de la Dansa perquè serveixi d'orientació en la tria que farà l'alumnat un cop hagi clos el batxillerat.

La part teòrica comporta la lectura d'un nombre no petit d'obres de teatre i s'ha de complementar amb la crítica i comentari d'obres de la programació cultural – bàsicament de Barcelona– de teatre, concerts i ballets.

Les classes estan programades amb un contingut teòric i una part pràctica, és a dir, que, a més de saber explicar què és una posada en escena, l'alumnat ha de realitzar posades en escenes, que a més de saber què és un acord, ha de saber tocar un acord amb un instrument polifònic, que, a més de saber com s'ha d'emetre la veu, l'ha d'utilitzar per

DEPARTAMENT DE MÚSICA, ARTS ESCÈNIQUES I DANSA

cantar, recitar el text corresponent, que, a més de saber la història del moviment, ha de participar en les coreografies que es preparin o bé ha de ballar com a solista i, també, dissenyar-ne.

El batxillerat d'Arts Escèniques, Música i Dansa està emmarcat en el que és un batxillerat però, com es pot deduir d'aquestes línies, requereix, per part dels qui el realitzen –professorat i alumnat– una dedicació addicional ja que, per tastar el món de la interpretació, com s'ha de saber, es requereix molta dedicació de temps personal per a la preparació adequada.

A més l'alumnat té el gran repte de l'actuació davant el públic, la interpretació actuada que és possible gràcies al treball individual i grupal exercint totes les professions que es deriven de la posada en escena i, que a més, un cop realitzada s'ha de presentar com a treball, una memòria de l'actuació que serà un ítem més per a l'avaluació de cada alumne i de cada alumna.

No hi ha materials, solament unes directrius donades pel Departament d'Ensenyament en el currículum i el professorat de l'Institut XXV Olimpíada que imparteix les matèries de modalitat d'aquesta via van creant curs rere curs els materials teòrics i els exercicis pràctics per poder respondre a la programació de cadascuna de les matèries.

Aquest batxillerat és un repte i alhora un esperó per a qui el realitza. Requereix una creativitat constant, fins i tot, en les matèries que semblen més estructurades o consolidades com pot ser l'Anàlisi musical, perquè les promocions d'alumnes arriben amb una formació diferent i de procedències molt diverses i, no obstant això, cal que assoleixin els objectius marcats per a les matèries, si més no, amb una certa uniformitat per poder superar les proves d'accés a la universitat.

DEPARTAMENT DE MÚSICA, ARTS ESCÈNIQUES I DANSA

La via d'Arts Escèniques, Música i Dansa al XXV Olimpíada.

La concreció d'aquesta via de Batxillerat té moltes possibilitats, nosaltres, a l'Institut XXV Olimpíada hem optat per una organització que permeti una aproximació real al món artístic escènic, musical i de la dansa i, aquesta opció, es duu a terme en les matèries de modalitat, de manera que el conjunt d'aquestes matèries permeti conèixer teòricament i pràctica el món artístic que ens ocupa i les professions que s'hi relacionen.

Les matèries impartides són les que es marquen en el currículum i les hem dissenyat com un bloc que ajuda a entendre, aprendre i experimentar les arts escèniques, la música i la dansa.

Vegem el plantejament d'aquestes assignatures.

- Anàlisi musical I i II. Es tracta d'una matèria específicament musical i és la més teòrica. En els dos cursos de batxillerat es cursen quatre hores d'Anàlisi per assentar els coneixements relacionats amb els elements constitutius de tota obra musical: melodia, ritme, harmonia, timbre – instruments, textura, gènere i forma; es fa a partir de l'audició de tot tipus de música i amb treball de reflexió i anàlisi de les obres escoltades tant a classe com en concerts reals. Aquesta matèria és present a les proves d'accés a la universitat.
- Llenguatge i Pràctica Musical i Arts Escèniques. Dues assignatures que tene una part teòrica i una part d'aplicació. Aquestes matèria s'organitza, en un mateix horari, conjuntament, de manera que LPM, que forma part del currículum de 1r de Batx es realitza alhora amb AE de 2n. L'alumnat de 1r i 2n (uns 70 alumnes) és distribuït en tres grups amb tres professors i, de manera cíclica van passant pels tres grups on s'imparteix, en una primera part del curs, la teoria de la posada en escena teatral, de la interpretació vocal i instrumental com a solista o en grup i la referent a l'escenografia. La segona part d'aquestes matèries és la preparació d'un musical que es representa a final de curs en un teatre públic amb tots els elements en directe. Els docents que imparteixen aquesta matèria són dos professors de música, un dels quals

DEPARTAMENT DE MÚSICA, ARTS ESCÈNIQUES I DANSA

és especialista en teatre i música, i l'altre especialista en música i, un tercer professor de Visual i Plàstica que imparteix i realitza, amb l'alumnat, l'escenografia.

- Anatomia Aplicada. Una matèria que s'imparteix a 1r de Batx i que es divideix en dos blocs amb dos professors especialistes. Els alumnes han de realitzar els dos blocs; el primer és el que se centra en l'anatomia del cos humà i és impartit per un docent d'Educació Física i, el segon bloc estudia i posa en pràctica el cos humà per a la posada en escena i és impartit pel professor de música especialista en teatre.
- Història de la Música i de la Dansa. Una aproximació a la història de la nostra cultura occidental des de la música i la dansa. Aquesta matèria s'imparteix a 2n de batx i complementa la d'Anàlisi, de manera que la situació història de les obres que s'escolten i analitzen a AM ha estat situades en el seu context en HMD. La matèria, de quatre hores setmanals, està pensada per arribar a la història des de l'audiovisió de pel·lícules i document audiovisuals que permeten capir cadascuna de les èpoques. La realització de treballs escrits sobre cada època permet una reflexió sobre la història que, a més, s'ha de demostrar en els exàmens trimestrals.
- Cultura Audiovisual. És una matèria que es realitza des del departament didàctic de Visual i Plàstica i que permet descobrir i utilitzar el llenguatge audiovisual del nostre món. És una matèria que poden triar alumnes d'altres vies de batxillerat.
- Literatura catalana, castellana i universal. Són tres matèries que l'alumnat pot triar i que permeten tenir les eines per treballar en el nostre imaginari col·lectiu. Aquestes matèries són impartides pel professorat de Català i Castellà i formen part de les matèries que poden triar alumnes d'altres vies de batxillerat.

Les matèries específiques de música LPM, AE, AA, AM I i II i HMD no disposen d'un llibre de suport i tot el material l'elabora el professorat de l'Institut i està a disposició de l'alumnat al web del centre en l'apartat de matèries web.

Les matèries s'avaluen a partir de treballs escrits, exposicions orals, posades en escena, audicions, comentaris sobre espectacles programats a Barcelona i Catalunya que ha

DEPARTAMENT DE MÚSICA, ARTS ESCÈNIQUES I DANSA

assistit l'alumne o l'alumna i també amb els exàmens trimestrals que són tots ells teòrics i pràctics, així com, la posada en escena de final de curs amb la representació d'un musical en un teatre públic.

Per tal de poder respondre a les expectatives i les capacitats de l'alumnat i, sempre mantenint que tot l'alumnat ha d'adquirir els coneixements i ha d'experimentar tant les arts escèniques com la música com la dansa, a finals de juny, un cop realitzada la preinscripció a l'Institut, aquells alumnes que seran matriculats han de realitzar unes proves teòriques i pràctiques d'arts escèniques, de música i de dansa. Aquestes proves es realitzen durant tres dies i permeten fer una avaluació cero, el resultat de la qual es comunica a cada alumne i a cada alumna; aquesta avaluació permet l'orientació a cada possible alumne de batxillerat en la nostra via i, també permet, detectar les mancances i comunicar-les a l'alumnat perquè durant l'estiu siguin solucionades o, fins i tot, perquè optin per una altra via de batxillerat.

La continuïtat del Batxillerat en la via d'Arts Escèniques,

Música i Dansa.

Davant el primer projecte de llei d'educació que va proposar el Ministerio es van produir reaccions immediates, entre elles, les que van sortir de l'Institut XXV Olimpíada. La llei pretenia suprimir aquesta via i, encara ara, no se sap com quedarà el redactat final tot i que apunta a que restarà oberta la porta a la impartició d'aquest batxillerat d'acord amb les Comunitats Autònomes.

Si volem obrir camins amb una bona orientació professional a l'alumnat és necessària la via de les Arts Escèniques, Música i Dansa, oimés en el moment actual en què s'han proliferat els màsters universitaris. L'alumnat ha de poder tastar les futures professions passant per un batxillerat en la modalitat que els resulti més afí, o bé per una formació

DEPARTAMENT DE MÚSICA, ARTS ESCÈNIQUES I DANSA

professional i, per a això, cal que ja en l'ESO es programin els possibles camins amb les assignatures corresponents i, en els estudis post obligatoris, de manera més aprofundida es presentin totes les opcions.

La música i la dansa han estat molt oblidades pel sistema educatiu de l'Estat i, encara més el teatre. En aquests moments en què s'ha posat una petita dosi de seny i s'ha reglamentat en el sistema educatiu les arts escèniques, la música i la dansa, no es pot fer un pas enrere, ans al contrari, s'ha d'anar generant pedagogia per tal que, en el nivell que correspongui, l'alumnat tingui la possibilitat de provar el seu futur i, d'aquesta manera aconseguir que no es perdin talents en cap dels camps que requereix la societat: humanístic, científic, tecnològic i, també, artístic per anar construint la societat del futur on cadascú aportí el millor que té. Una societat educada on cada ciutadà contribueix a fer-la rica culturalment i, l'enriquiment cultural passa, necessàriament, per una educació obligatòria i post obligatòria que contempli la diversitat de professions que conformen una societat democràtica, responsable, respectuosa i amb Cultura (amb majúscules).

A l'Institut XXV Olimpíada hem abordat aquesta via del batxillerat amb il·lusió i, també, cal dir, amb un esforç afegit al que seria la tasca docent ordinària i, ho hem fet, perquè nosaltres que hem hagut de preparar-nos musicalment, o teatralment totalment al marge del sistema educatiu, estem convençuts i creiem fermament que la nostra societat disposarà d'actors i actrius, de músics i de persones ballarines de qualitat si la formació en aquests camps no queda reduïda a les acadèmies privades –que han de treballar en l'aprofundiment total en el seu camp–, sinó que ja al sistema educatiu reglat es donen les beceroles i l'aprofundiment necessari per tal que les persones que es dediquin al món de la interpretació, la música i la dansa, complementin i aprofundeixin la seva dedicació a partir del que han après als centres educatius i, qui no s'hi dediqui, tingui una formació cultural necessària per valorar el que realment significa l'esforç de la posada en escena del món del teatre, de la música i de la dansa.